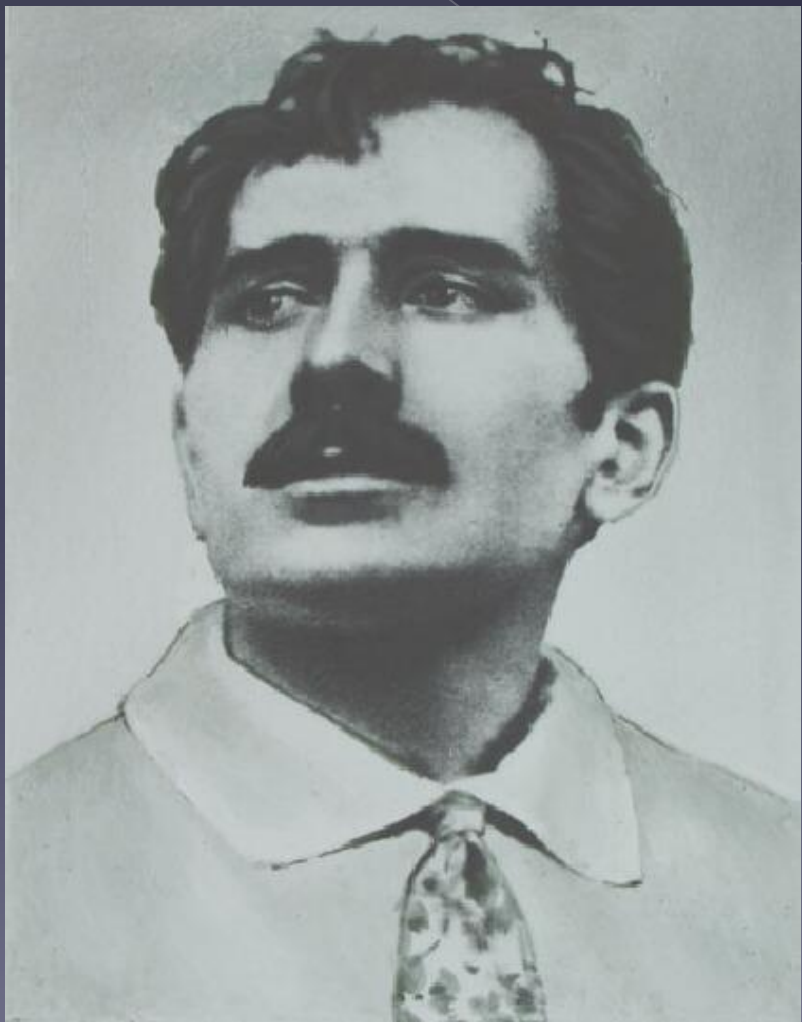

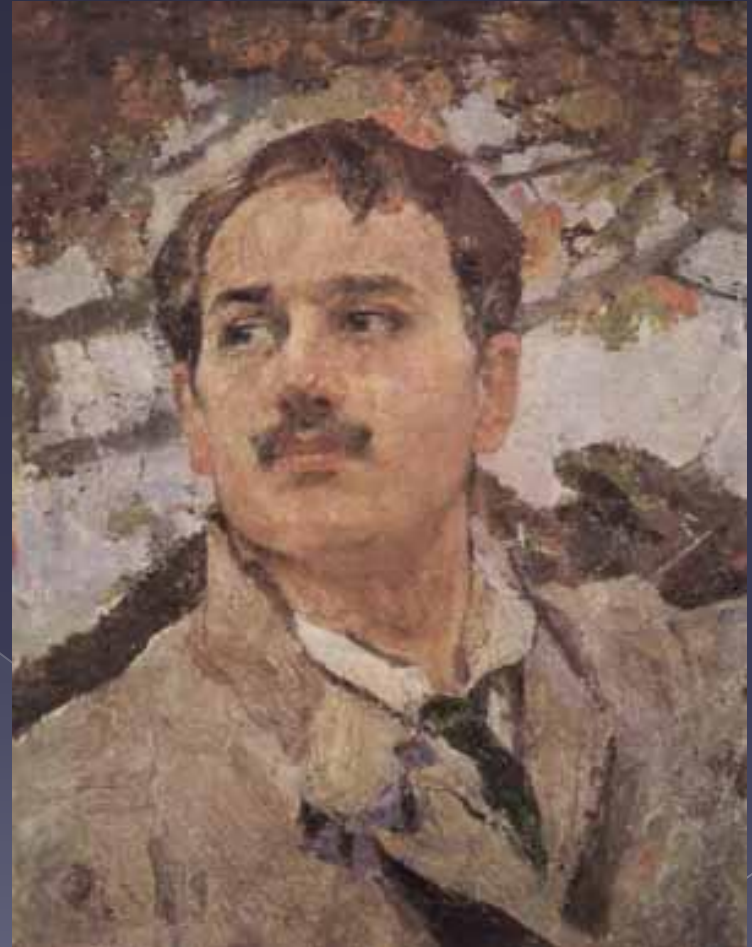
КРИЧЕВСЬКИЙ ФЕДІР ГРИГОРОВИЧ

український художник
і педагог

- Народився Федір Григорович Кричевський 22 травня 1879 року в м. Лебедині на Слобожанщині - в тодішній Харківській губернії.
- Дитинство його проходило в селі Ворожба недалеко Лебедина, де його батько працював земським фельдшером. У родині було аж вісім дітей: найстарший - Василь, майбутній видатний український мистець, маляр і новатор в українській графіці й архітектурі. Скромні достатки земського фельдшера виявились замалими для утримання такої родини. І в майбутньому Федорові, як перед тим і його братові Василеві, доведеться прокладати власними силами шлях у житті та мистецтві.

- Відмінно закінчивши навесні 1895 р. Чотирирічну школу у Ворожбі, юнак Федір Кричевський бажав вчитись далі малярству. Його батьки, хоч і тішились з синового таланту, але не хотіли й думати про те, щоб він вибрав собі мистецьку кар'єру. Вони вважали, що мистцями можуть бути лише заможні люди...
- Гостюючи влітку 1895 року у маєтку діда Шапошникова в одному з сіл біля Ворожби, в Межиріччі, Федір показав йому свої рисунки. Шапошников одразу оцінив видатні здібності юнака і попросив свого приятеля мистця Савицького особисто переглянути роботи Федора. Савицький оцінив талант обдарованого юнака, і навесні 1896 року допоміг йому вступити до Малярського відділу Московської школи малярства, скульптури й архітектури.

- У своїй дипломовій роботі "Ной із синами на винограднику" він дотепно висміяв ці тенденції. Потрактував біблійну тему в реалістично-жанровому плані, типовому для "пересувників" і загострив його аж до гротеску, зробивши зі своєї теми звичайну веселу сцену із селянського побуту.
- За цю дипломову роботу і також за літні етюди Рада школи ухвалила 7 травня 1901 року надати Федорові Кричевському звання "Некласного художника".
- Навесні 1903 року Кричевський вступив до Петербурзької академії мистецтв, до малярської майстерні Іллі Рєпіна. Але через хворобу не зміг закінчити в ній навчання.
- У 1907 році Федір Кричевський наново вступає до Академії в Петербурзі, на цей раз - до майстерні баталіста Франца Рубо. Він також відвідував скульптурну майстерню Володимира Беклемішева та студіював техніку офорту у Василя Мате.

- Федір Григорович Кричевський закінчив Академію мистецтв 1910 року, виставивши на конкурс дві картини: "Поховання" та "Наречена". Рада академії присвоїла йому звання "Художник" з правом викладати у середніх та вищих навчальних закладах і надала закордонне відрядження на рік.

“Наречена.” 1910р.

- 1911 року Федір Кричевський виїхав у закордонну подорож, як стипендіат академії, на цілий рік. Він побував у музеях Берліна, Відня, Парижа, Генуї, Рима, Флоренції, Турина та Венеції. З його тогочасних італійських робіт відомі "Ринок у Римі", "Старий міст у Флоренції" ("Понте Веккіо") та "Беатріче" - портрет італійської дівчини.

“Беатріче”, 1911р.

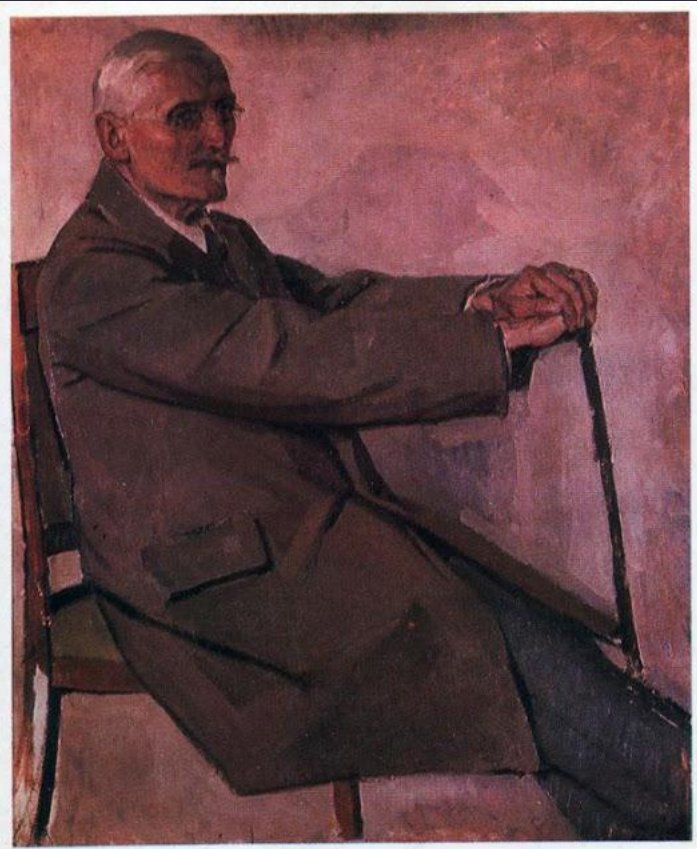
- Навесні 1914 року Федора Кричевського Академія призначає на викладача й директора Київського художнього училища. Межі викладачами переважали реалісти та "передвіжніки", як Микола Пимоненко, Іван Селезньов, Харитон Платонов та інші.
- В 1919 році приміщення Академії було забито більшовиками, а все майно її викинено на горище. Але праця Академії не припинилась.
- Олександра Мурашка, одного з професорів Академії, якісь типи в чекістських шкірянках арештували і потім пристрелили! В кінці 1919 року частина професорів Академії роз'їхалася по селах, де легше можна було прожити. Виїхав і Федір Кричевський - до свого дому, що він збудував собі в селі Шишаках.

- Федір Кричевський задумав створити для нової Академії наук портретну галерею українських діячів науки та мистецтва. Тепер важко з'ясувати, що саме встиг він зробити в ті тяжкі й небезпечні часи, збереглося лише два портрети.

Перший з них - це портрет академіка Володимира Вернадського, з 1920 року. Впевненість і непохитну віру ми бачимо і в другому портреті - мистецтвознавця, професора Григорія Павлуцького з 1922 року.

- У 1926-1928 роках Федір Григорович Кричевський створює для Малого залу Всеукраїнської Академії наук погрудні портрети Тараса Шевченка, Миколи Костомарова, Григорія Сковороди, Івана Котляревського, Лесі Українки, Івана Франка, Миколи Лисенка та інші.

Григорій Павлуцький

Тарас Шевченко

- Двадцять років - це роки національного культурного відродження, українського Ренесансу. Для Федора Кричевського це період великих творчих шукань та експериментів. Він вивчає фреску, іконопис і станкову темперу України. З його перших робіт темперою відомий "Портрет Романа з пташкою" та портрет дівчини з книгою. Цим роботам (1923 - 1924 рр.) властива фрескова спрощеність форми, майстерна стилізація рисунку та лінійна виразність силуету, підкресленого лінією.

Ці шукання знайшли своє виявлення у великому полотні "Пастушка" (1922), в "Портреті Романа з луком" (1925), в "Портреті Н.П. Кричевської" (дружини митця). Увесь цей період знахідок завершує монументальний, філософський триптих "Життя" (1927).

триптих "Життя"

- В 1934 році було створено єдиний на Україні Український художній інститут у Києві. Ректором новоствореного інституту став партієць Бенькович, а проректором було призначено Федора Кричевського. Переїхавши назад до Києва в 1935 році, він оселився в своєму старому помешканні, на Георгіївському завулку, 11.
- В червні 1939 року за мистецьку й педагогічну діяльність Найвища атестаційна комісія затвердила, на подання дирекції Художнього інституту, вчений ступінь доктора мистецтвознавчих наук Федорові Кричевському і його братові Василеві. Вони були першими в Україні, хто одержав цей вчений ступінь. А через рік, у травні 1940 року, обом братам уряд советської України надав звання "Заслужений діяч мистецтв УРСР".

- Війна перервала цю подорож, і Федір Кричевський вернувся до Києва. Понад сорок днів він уникав примусового вивозу на Схід - до Уралу чи котроїсь із центрально-азійських республік. Роки німецької окупації перебув, хворий на печінку, в голодному й холодному, зруйнованому більшовиками Києві, а літні місяці, як завжди, у себе в Шишаках. Восени 1943 року він залишив столицю разом з іншими втікачами. Доля закинула його до Кенігсбергу, де він влаштувався креслярем на якомусь заводі.

Але червона армія, прорвавши фронт, раптом оточила Кенігсберг, і Федір Кричевський, разом з іншими втікачами, потрапив у лабети "Смершу".

Нам невідомо, як він перейшов ту катівню, які знущання й тортури витримав. Знаємо лише, що, пробувши рік у "Смерші", він пішки перейшов через Польщу і, хворий, добрався до Києва, де його ув'язнили. Зрештою випустили, але зовсім хворим. Його не пускають до власного помешкання, позбавляють наукового звання й титулу заслуженого діяча мистецтв.

Деякий час він переховується на Куренівці у свого учня, Володимира Бондаренка, який тільки що повернувся з фронту. Також Федорові Кричевському таємно допомагали і мої колишні друзі - Володимир Заболотний (що був у той час президентом Академії архітектури УРСР) та Сидір Грабовський. Проте червона "охранка" виселила Федора Кричевського за межі міста, в підміське селище Ірпінь, і тримала його там під пильним доглядом, не дозволяючи працювати. Вірний собі, незламний духом, він прожив, по виході на волю, не більше року, і, бідуючи, помер голодною смертю в липні 1947 року.

надгробний пам'ятник

Автопортрет у білому
кожусі 1926р.

Довбуш 1932 р.

Переможці Врангеля 1934 р.

Підготувала: Конова Катерина

Учениця 10-В класу